

BACKSTUGANS FÖRSKOLA

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Bäckstugans förskola skall främja alla människors lika värde och förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Innehållsförteckning

- 1. Inledning**
 - 2. Vad säger lagen?**
 - 3. Vad säger styrdokumentet?**
 - 4. Definitioner**
 - 5. Förebyggande arbete**
 - 6. Riskanalys**
 - 7. Ansvarsfördelning**
 - 8. Information om planen**
 - 9. Främjande arbete**
 - 10. Arbetet med aktiva åtgärder**
 - 11. Rutiner när kränkande behandling skett på förskolan**
 - 12. Rutiner för uppföljning och åtgärder**
 - 13. Rutiner för dokumentation**
 - 14. Ansvarsförhållande**
- Bilaga 1. Dokumentation vid kränkande behandling

1. Inledning

Vårt viktigaste mål är att **alla** på förskolan ska trivas och komma hit med glädje.

Detta förutsätter en trygg miljö utan rädsla för övergrepp och kränkningar.

Det är vi vuxna som har ansvaret för att ingen blir illa behandlad i förskolan.

Det är tillsammans som barn och vuxna kan skapa en god miljö, fri från kränkningar och övergrepp. En miljö som vilar på goda sociala relationer, trygghet och respekt för andra.

Förskolans policy är att alla vuxna ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten ska präglas av omsorg om individens välbefinnande och utveckling. Inget barn ska i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling.

Att arbeta med barn är det mest ansvarsfulla som finns. Vi vuxna ska ta vårt vuxenansvar genom att:

- Vi skall bekräfta och uppmärksamma alla barn utifrån deras egna förutsättningar och bygga på deras starka sidor för att utveckla förståelse för samhällets gemensamma demokratiska värderingar och människors lika värde.
- Vara gränssättare, normbildare och förebild för barnen.
- Ge tydliga signaler om att kränkande beteende, diskriminering eller mobbing aldrig accepteras.
- Alltid reagera och gripa in direkt när vi ser eller hör något oacceptabelt eller oönskat beteende.
- Varje individ ska mötas av respekt och omtanke oavsett om det är barn eller vuxna.
- Vara normkritiska och arbeta för ett jämställt samhälle.

2. Vad säger lagen?

6 kap. 6§ Skollagen (SFS 2010:800)

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

6 kap. 7§ Skollagen (SFS 2010:800)

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

6 kap. 8§ Skollagen (SFS 2010:800)

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

6 kap. 9§ Skollagen (SFS 2010:800)

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Diskrimineringslagen (2008:567)

3 kap. Aktiva åtgärder

Inledande bestämmelser

1 § Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lag (2016:828).

Arbetet med aktiva åtgärder

2 § Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att

1. undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,

2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3. Lag (2016:828).

3 § Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande.

Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt. Lag (2016:828).

3 kap 15 § Diskrimineringslagen (2008:567)

Med utbildningsanordnare avses i detta kapitel den som bedriver

1. utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (2010:800)

3 kap 16 § Diskrimineringslagen (2008:567)

Utbildningsanordnaren ska inom ramen för sin verksamhet bedriva ett arbete med aktiva åtgärder på det sätt som anges i 2 och 3 §§. Lag (2016:828).

3. Vad säger styrdokumentet?

Läroplan för förskolan Lpfö 18

Grundläggande värden

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.

Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Förståelse och medmännisklighet

Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt. Den ska ge barnen möjlighet att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor.

Saklighet och allsidighet

Förskolan ska vara öppen för skilda uppfattningar. Alla som verkar i förskolan ska samtidigt hävda de grundläggande värden som anges i

skollagen och denna läroplan och klart ta avstånd från sådant som strider mot dessa värden. Förskolan ska uppmuntra barnen att föra fram sina tankar och idéer och skapa förutsättningar för detta. Barnens åsikter ska tas tillvara i utbildningen och de ska få möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån sina egna förutsättningar. På så sätt kan barnen utveckla tilltro till sin egen förmåga samt bli delaktiga och utöva inflytande över utbildningen.

Helhetssyn

Miljön i förskolan ska erbjuda alla barn varierade aktiviteter i olika sammanhang. Många valmöjligheter ger ökade förutsättningar för barnen att bredda sina lekmönster och val av aktiviteter. Det är viktigt att alla som arbetar i förskolan bidrar till att barnen oavsett könstillhörighet ges förutsättningar för utvidgade upplevelser och uppfattningar om sina möjligheter. Förskolans miljö ska inspirera och utmana barnen att bredda sina förmågor och intressen utan att begränsas av könsstereotyperna uppfattningar.

4. Definitioner.

Kränkande behandling

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några

- kränker principen om alla människors lika värde
- Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppges att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Kränkningarna kan vara En handling som kränker ett barns värdighet.

- fysiska (slag och knuffar),
- verbala (hot, svordomar, öknamn),
- psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer, ryktesspridning),

Fysisk kränkning mellan barn kan ex. vara:

- Barn tar saker från varandra
- Barn tränger sig före
- Barn knuffas, rivs och luggas
- Barn motar och står i vägen

Verbal kränkning mellan barn kan ex. vara:

- Att säga: Du är dum eller ful.
- Att säga: Du får inte komma på mitt kalas.
- Att säga: Du får inte vara med och leka.
- Att säga: Jag vill inte hålla dig i handen/sitta bredvid dig.

Psykisk/social kränkning mellan barn kan ex. vara:

- När barn talar illa eller ger negativa kommentarer om ett barn.
- När flera barn undviker kontakt med ett barn.
- När några barn i gruppen inte får inbjudan till ett kalas.
- Utfrysning, när man inte vill sitta vid ett speciellt barn.
- När man känner sig tvingad att vara med på något som man egentligen inte vill.

Trakasserier

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med någon av de nämnda diskrimineringsgrunderna. Både personal och barn kan göra sig skyldiga till trakasserier. Trakasserier som utförs av personal kan också vara diskriminering.

Diskriminering

Diskrimineringsgrunderna är:

- kön
- könsöverskridande identitet eller könsuttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Diskriminering är när någon på förskolan behandlar ett barn sämre än andra barn och missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Diskriminering kan till exempel ske genom förskolans regler eller rutiner. Ett barn kan också bli diskriminerad om barnet blir särbehandlad på grund av en vårdnadshavares eller syskons sexuella läggning, funktionsnedsättning med mera.

5. Förebyggande arbete

Vi har en gemensam värdegrund som genomsyrar den dagliga verksamheten och varje incident av kränkande behandling skall resultera i en reaktion från de vuxna i förskolan.

- Alla på förskolan ska känna sig trygga och respekterade.
- Personalen arbetar för en miljö som kännetecknas av värme och engagemang och där det finns tydliga gränser mot oacceptabla beteenden. Barnen ska efter mognad aktivt delta i detta arbete.

- För att stödja barnen i konflikthantering så arbetar vi på flera sätt, bl.a. genom samtal och hjälp att tolka känslor och situationer, lyssnar på alla parter och stödjer barnen i samtalet, t.ex. genom att ställa öppna frågor: *Vad händer? Hur skall vi lösa detta?*
- Genom samtal med barnen och observationer och reflektioner lägger personalen upp arbetet kring trygghet och trivsel.
- Genom att dela barnen i mindre grupper.

6. Riskanalys

Områden/tillfälle där risk för kränkning och diskriminering kan förekomma:

- Av- och påklädning
- Toalett/skötrum
- Uteaktivitet (skymda ytor)
- Smårummen
- Vid byte av aktivitet
- I den fria leken
- I samlingsen
- Vid matsituationer

Hur kan vi förebygga och förhindra ovanstående risker?

Rektor/personal skapar trygghet för barnen genom:

- Närvarande personal
- Struktur i vardagen
- Tydliga rutiner
- Tydliga trivselregler
- Inspirerande miljö

- Väl genomtänkta aktiviteter
- Brett utbud av lekmaterial
- Samarbetsövningar
- Konfliktantering
- Observationer

Utbildning

- Diskutera värdegrundsfrågor
- Kunskap om barnen och deras behov
- Litteratur/föreläsningar kring genus och jämställdhet
- Diskutera förhållningssätt

Lokaler

- Se över lokalernas utformning kontinuerligt för att undvika risker för diskriminering/kränkningar
- Göra en riskbedömning vid behov där åtgärder för att minimera risken för diskriminering/kränkningar speciellt beaktas

För att förebygga och motverka att något barn mår dåligt på förskolan, för vi en ständig dialog med barn och vårdnadshavare om barnens trygghet och trivsel. Detta sker både i den dagliga kontakten med barn och vårdnadshavare men även vid utvecklingssamtalen som sker en gång per läsår.

Genom att vara närvarande med barnen och observera deras samspel och förhållningssätt kan vi arbeta aktivt med att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Vi bemöter varje barn utifrån dess individuella personlighet oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Åtgärder

- Ha ständig koll på hur vi organiserat barnens lekmiljö samt vilket material vi har framme. Vilken typ av lekar uppmuntrar det till?
- Uppmuntra till gemensam lek oavsett kön
- Konkreta och tydliga trivselregler
- Läsa böcker som berör de olika områdena
- Väcka barnens nyfikenhet kring olikheter och likheter
- Samarbetsövningar och konfliktlösning
- Uppmuntra barnen att...
 - Säga förlåt och förstå varför man gör det
 - Säga nej till sådant man inte vill
 - Hjälpa varandra
 - Tala om hur man känner och tänker
 - Ta ansvar för sina handlingar

7. Ansvarsfördelning

Rektor

- Ser till att all personal, alla barn och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten (se punkt 8. Information om arbetet).
- Ser till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter samt att motverka diskriminering enligt alla diskrimineringsgrunderna.

- Ser till att verksamheten har ett systematiskt arbete mot diskriminering och kränkande behandling som utvärderas kontinuerligt av personal med barn och vårdnadshavare.
- Ser till att utredningar görs och åtgärder vidtas om verksamheten får kännedom om att någon utsatts för trakasserier eller annan kränkande behandling.
- Ser till att dokumentation sker av upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling samt de åtgärder som vidtagits.

All förskolepersonal

- Har ansvar att följa verksamhetens arbete.
- Har skyldighet att reagera mot trakasserier och annan kränkande behandling de får kännedom om och ska se till att de åtgärdas.
- Arbetar förebyggande genom att vara goda förebilder och låter förskolans värdegrund genomsyra det dagliga arbetet.
- Utnyttjar de vardagliga situationerna i verksamheten för att utveckla barns förmåga att samspela med varandra samt hantera och lösa konflikter.
- På uppdrag av rektor dokumenterar personalen de kränkande handlingar som inträffar.
- Arbeta aktivt med förebyggande åtgärder i ett systematiskt kvalitetsarbete i ett främjande arbete.

Barn

- Ska känna till verksamhetens arbete mot diskriminering och kränkande behandling.
- Bör prata med någon vuxen när de upplever, ser eller hör kränkningar.
- Har rätt att få stöd och hjälp när de känner sig kränkta. Oavsett vilken vuxen de vänder sig till ska de bli tagna på allvar och få stöd.
- Är delaktiga i upprättandet av arbetet genom att den diskuteras.

Vårdnadshavare

- Är delaktiga i upprättandet av arbetet genom att de diskuteras i föräldrarådet, på föräldramöten och utvecklingssamtalen.
- Har ett ansvar att informera verksamheten om det som kommer till deras kännedom.

8. Information om planen.

- Målet är att all personal, alla barn och deras vårdnadshavare får information om lagen samt om verksamhetens arbete mot diskriminering och kränkande behandling.

Det sker på följande sätt:

Arbetet går igenom med all personal.

- Vid nyanställning
- Personalen går igenom arbetet mot diskriminering och kränkande behandling kontinuerligt.
- All personal arbetar aktivt med åtgärder och främjande arbete för att motverka diskriminering och kränkande behandling.
- All personal dokumenterar det löpande arbetet under året.

Ansvarig: Rektor

Arbetet presenteras för samtliga vårdnadshavare.

- Vid inskolning.
- Höstens föräldramöte

Ansvarig: Pedagogisk personal

Arbetet finns utlagd på verksamhetens hemsida.

- Finns hela året. Uppdateras vid revidering.

Ansvarig: Rektor

Barnen är delaktiga i upprättandet av gemensamt förhållningsätt och att detta levandegörs i vardagen.

Ansvarig: Pedagogisk personal

9. Främjande arbete för att förebygga diskriminering och kränkande behandling.

Hela verksamhetens arbete ska präglas av de normer och värden som uttrycks i Läroplanen för förskolan Lpfö 18

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar...

...öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande,

...förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,

...sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,

...respekt och förståelse för att alla människor har lika värde och de mänskliga rättigheterna,

...ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och aktivt delta i samhället.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Så här arbetar vi med att motverka kränkande behandling och få barnen att bli trygga och trivas:

- Vi arbetar aktivt med främjande arbete.
- Vi samtalar och diskuterar vår värdegrund i arbetslaget.
- Alla är ansvariga för alla barn och är goda förebilder.
- Vi informerar varandra om det varit konflikter under dagen.
- Vi har daglig kontakt med vårdnadshavare för att få daglig information om hur deras barn upplever sin vistelse på förskolan.

- Vi ser över den fysiska miljön - var händer konflikter och var kan barnen gå undan.
- Vi utvärderar kontinuerligt vår verksamhet för att se vad som behöver förbättras.
- Vi lyfter fram olikheter som något positivt.

Insatser:

- Vi gör barnen delaktiga i värdegrundsfrågorna genom att personalen dagligen samtalar med barnen om trivsel och trygghet då personalen finns nära och ser olika dilemma, tankar eller funderingar som uppstår i vardagen. När det gäller yngre barn så hjälper personalen barnen att sätta ord på händelser.
- Vi arbetar i mindre grupper.
- Vi är med barnen i leken.
- Vi tar upp händelser direkt, inte senare.
- Vi visar hur man kan säga nej till en kompis och att det är ok.

10. Arbetet med aktiva åtgärder

Mål

Att få kunskap om förekomsten av trakasserier och annan kränkande behandling för att kunna vidta relevanta åtgärder.

Det gör vi genom:

1. Undersöka
2. Analysera
3. Genomföra åtgärder
4. Följa upp och utvärdera

11. Rutiner när kränkande behandling skett på förskolan.

Använd dokumentationsmallen bilaga 1

Dokumentera händelse förloppet och insatserna.

När personalen upptäcker eller får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling ska de alltid:

- ta tag i situationen på en gång.
- Lyssna och dokumentera det enskilda barnets upplevelse.
- underrätta rektor.
- boka samtalstid med involverade barns vårdnadshavare.
- fortlöpande observera berörda barn i barngruppen och om det är nödvändigt stoppa fortsatta trakasserier eller kränkande behandling .
- personalen och i vissa fall rektor berätta vad som hänt
- i samförstånd med berörda vårdnadshavare upprätta en handlingsplan för hur förskolan ska arbeta för att trakasserier eller kränkande behandling ska upphöra och barnen få möjlighet att bygga goda relationer till varandra.

12. Rutiner för uppföljning och åtgärder

I varje handlingsplan ska det tydligt framgå när och av vilka åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Rektor och personal ska inför varje revidering av planen mot diskriminering och kränkande behandling utvärdera hur rutinerna fungerat i de fall man använd dem.

13. Rutiner för dokumentation

Avdelningsansvarig förskollärare ansvarar för att skriva ner de åtgärder som ska genomföras i en handlingsplan. Handlingsplanen ska även undertecknas av ansvarig rektor. Dokumentationen ska diarieföras av huvudmannen.

14. Ansvarsförhållande

Huvudmannen, Rektor och Avdelningsansvarig förskollärare är ansvariga för att ett åtgärdande arbete påbörjas och följs upp. Avdelningsansvarig förskollärare är alltid ansvarig för att handlingsplanen efterlevs. Olika avdelningspedagoger kan ha ansvar i relation till de barn som är berörda. Det förtydligas i handlingsplanen.

Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier enligt lag

2 kap. 7 § Diskrimineringslagen (2008:800) Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev, student eller studerande som deltar i eller söker till utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

6 kap. 10§ Skollagen (SFS 2010:800) En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Dokumentation vid kränkande behandling

Datum:

Plats:

Namnen på de inblandade:

Beskrivning av händelseförloppet

Insatser som gjordes direkt

Insatser för att förhindra att det händer igen

Kontakt med vårdnadshavare

Underskrift av avdelningsansvarig och rektor:

Namnförtydligande

Namnförtydligande